

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री विनोद शर्मा
राजस्व सदस्य श्री राजेन्द्र पौडेल
लेखा सदस्य श्री पुष्प प्रसाद गुरागाईं

फैसला

०७७/०७८ सालको निर्णय नं. १५

पुनरावेदन नं. : ०७६-RB-००८०

पुनरावेदन दर्ता मिति: २०७६।०७।०३

मुद्दा: आयकर।(२०६६/०६७)

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ११ थापाथली स्थित शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको तर्फबाट ऐ. का अधिकार प्राप्त महाप्रबन्धक ल.पु.म.न.पा. वडा नं. ५ मानभवन बस्ने वर्ष ५० को दिप प्रकाश पाण्डे१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ }
श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : ठूला करदाता कार्यालय, हरीहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी : प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकर प्रसाद खरेल

शुरु निर्णय मिति : २०७१।०४।२२

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री विष्णु प्रसाद नेपाल

निर्णय मिति: २०७६।०३।३१

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री सुरज श्रेष्ठ

प्रत्यर्थीको तर्फबाट : विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री ठाकुर प्रसाद बस्ताकोटी

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर समेतको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ (१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको रही दर्ता हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदनपत्रको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

मुद्दाको तथ्य

१. करदाता शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडबाट आर्थिक वर्ष २०६६।०६७ को आय विवरण आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रु.५,९९,४४,३९३।८५ देखाई मिति २०६८।०३।३१ मा पेश भएको आय विवरण ।
२. करदाताबाट पेश भएको आय विवरणसाथ संलग्न वासलात तथा नाफा/नोक्सान हिसाब परीक्षणको सिलसिलामा उपलब्ध भएसम्मका कागजात, फाँटवारी तथा प्रमाणहरू र करदाताको जिकिर आदि समेतलाई अध्ययन, छानबिन तथा परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम समावेश गर्नुपर्ने आय समावेश नभएको/कट्टि गर्न नपाईने खर्च दाबी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्नु पर्ने देखिएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए १५ दिन भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(६) बमोजिम करदाताका नाममा मिति २०७१।३।३१ मा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट जारी भएको सूचना ।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१।०३।३१ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७१।०४।०४ मा बुझी मिति २०७४।०४।१८ मा जवाफ पेश गरेको ।
४. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६६/०६७ का लागि रु.७,५१,१८,९१०/१०(सात करोड एकाउन्न लाख अठार हजार नौ सय दश रुपैया दश पैसा) करयोग्य आय कायम गरी आयकर ऐन २०५८ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ११८, ११९ र १२०(क) बमोजिम ब्याज र शुल्क समेत गणना गरी कर दाखिला गर्न सुचना जारी गर्ने भन्ने समेत व्यहोराको ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१/०४/२२ मा भएको निर्णय पर्चा ।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१/०४/२२ मा भएको कर निर्धारण निर्णयमा चित्त नबुझी करदाता शिखर इन्स्योरेन्सले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७१/०७/०५ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।

६. यसमा शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरीहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१।०४।२२ मा भएको संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धी निर्णय कानून सम्मत नै भएकोले निवेदन जिकिर पुग्न सक्दैन भन्ने समेत आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७६।०३।३१ मा भएको निर्णय।
७. पुनरावेदक निर्जिवन विमा व्यवसाय गर्ने कम्पनि भएको, नियामक निकाय विमा समितिको परिपत्र बमोजिम विमा शुल्कको आम्दानी नगद आधारमा राखिएको हुँदा मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा भन्दा आय विवरण फरक परी घटी देखिन गएको हो । वार्षिक रुपमा नविकरण गर्नु पर्ने विमालेखहरू विमितले नविकरण गर्छ भन्ने विस्वासमा नविकरण गरी मूल्य अभिवृद्धि कर विजक जारी गरिएको हो । वास्तविक रुपमा प्राप्त भएको विमा र नविकरण शुल्क भन्दा बढी (नविकरण नगराएका विमालेखहरूको) रकम आयकर प्रयोजनका लागि घटाइएको हो । उक्त प्राप्त नभएको रकम आयमा समावेश गर्नु त्रुटिपूर्ण छ । कर्मचारीलाई उलब्ध गराईएका सवारी साधन पुनरावेदकको आय आर्जनसंग प्रत्यक्ष सम्बन्धित भएकोमा उक्त सवारी साधनको हास खर्च सवारी कर र विमा खर्च अमान्य गर्नु एवं गत बर्षको आय विवरणमा विवाद नरहेको सम्पत्ति समूह घ को हास खर्च यस बर्ष अमान्य गर्नु, हासयोग्य सम्पत्तिको समूह ग तथा घ अन्तर्गतको मर्मत सुधार खर्च गत बर्षकै हास आधार रकमका आधारमा खर्च कट्टि गरेकोमा अमान्य गरी व्यवसाय संग सम्बन्धित खर्च कट्टी नदिएको, समावेश हुनु नपर्ने रकम आयमा समावेश गरी करयोग्य आयमो अंक बढाई आयकर ऐन,२०५८ को दफा ११७,११८,११९ र १२०(क)बमोजिम व्याज तथा शुल्क गणना गर्ने गरी भएको शुरुको निर्णय सदर गर्ने आन्तरिक राजस्व विभागको प्रशासकिय पुनरावलोकन सम्बन्धी निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने समेत पुनरावेदक शिखर इन्सुरेन्सको पुनरावेदनपत्र ।
८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफल प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिल कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिरकरणबाट मिति २०७६।१०।०३ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक पेसीसूचिमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक पक्षबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री सुरज श्रेष्ठले आयकर विवरणमा विमा समितिको निर्देशन बमोजिम वास्तविक रुपमा भएको आयलाई नगद आधारमा विवरण राखिएकोले मूल्य अभिवृद्धिकर भन्दा फरक परेको हो र वास्तविक भन्दा बढी नविकरण नभएका विमालेखको हुने रकम घटाइएको मात्र हो वास्तविक भन्दा बढी रकम आयमा

समावेश गर्नुपर्छ भन्नु न्यायोचित हुँदैन । कर्मचारीलाई उपलब्ध गराइएको सवारी साधन कम्पनीकै नाममा र काममा प्रयोग भएको हुँदा उक्त सवारी साधनको हास खर्च एवं विमा र सवारी साधन कर कट्टी पाउनु पर्छ त्यस्तै अधिल्लो आर्थिक वर्षको अन्तिममा रहेको सम्पत्तिको आधारमा हास खर्च माग गरेको अवस्था छ त्यस्तै कम्पनीको नाममा रहेको सवारी साधनहरूको हासखर्च अमान्य गरेको कारण बढी मर्मत सुधार खर्च दावी गरेको देखिएको हो बढी मर्मत सुधार खर्च दावी गरेको छैन व्यवसायसंग सम्बन्धित खर्च कट्टी नदिइ आयमा समावेश गरेको कारण दफा १२०(क) बमोजिम को शुल्क समेत लाग्नु पर्ने होइन शुरूको निर्णय सदर गरेको प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय त्रुटिपूर्ण हुँदा बदर हुनु पर्छ भनी बहस गर्नु भयो ।

१०. प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालय एवं आन्तरिक राजस्व विभाग समेतका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायधिवक्ता श्री ठाकुर प्रसाद बस्ताकोटीले पुनरावेदकले आय विवरण Accrual Basis मा राख्नु पर्नेमा नगद आधारमा राख्दा मूल्य अभिवृद्धिकर विवरण र आयकर विवरणमा फरक परेको रकम आयमा समावेश हुनु पर्ने, कम्पनीका कर्मचारीलाई सम्झौताका माध्यमबाट सवारी साधन सुविधा दिईएको र पछि कर्मचारीकै नाममा हस्तान्तरण हुने हुँदा कर्मचारीको Possession Right हुने, सबै कर्मचारीले प्रयोग गर्न नपाउने, इन्धन र मर्मत निश्चित सीमा भन्दा माथि सम्बन्धित कर्मचारीले व्यहोर्नु पर्ने लगायतका कारणले सवारी साधन व्यवसायको आय आर्जनमा मात्र प्रयोग भएको नदेखिँदा उक्त सवारी साधनको हास, विमा र सवारी साधनकर खर्च कट्टी नपाउने, त्यस्तै हासयोग्य सम्पत्ति समूहका सम्पत्तिको हास खर्च र मर्मत खर्च बढी दावी गरेको देखिएको हुँदा उक्त खर्च आयमा समावेश गर्ने शुरूको निर्णय सदर गरेको प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय सदर कायम हुनुपर्छ भन्ने बहस प्रस्तुत गर्नु भयो ।
११. उपरोक्तानुसार दुवै पक्षका विद्वानहरूको बहस सुनी, पुनरावेदनपत्र सहितका मिसिल संलग्न फायल कागजात हेरी शुरूको निर्णय मिलेको छ छैन ? पुनरावेदकको जिकीर पुग्न सक्ने हो होईन ? भनी निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो ।
१२. सो बमोजिम निर्णय तर्फ विचार गर्दा निम्नलिखित पुनरावेदन जिकिरका विषयमा निम्न बमोजिम हुने देखिन आयो ।

क) आयमा समावेश गर्न छुट रकम सम्बन्धमा:- करदाताले पेश गरेको मू.अ.कर विवरण अनुसार मूल्य अभिवृद्धिकर लाग्ने विक्री भन्दा आयविवरणमा कम देखाइ विवरण पेश गरी रु.१,३९,६८,००८/०७ आयमा समावेश गर्न छुटाएको देखिएकोले शुरू ठूला करदाता कार्यालयले उक्त रकमलाई आयमा समावेश गर्नु पर्ने भनी निर्णय गरेको देखियो । करदाताले जवाफमा मू.अ.कर विजक Accrual Basis मा जारी गरी मू.अ.कर संकलन गर्ने र आयकर तर्फ चाही विमा प्रिमियम तथा नविकरण सम्बन्धी शुल्कहरूको आम्दानी Cash

Basis मा लेखांकन गर्दा फरक परेको हो हुँदै नभएको आयलाई आयमा समावेश गर्नु पर्ने होइन भन्ने समेत पुनरावेदकको जवाफ र पुनरावेदन जिकिर रहेको देखियो । आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली २०५९ बमोजिम कारोबार प्रोदभावी आधारमा (Accrual Basis) मा लेखांकन गर्नु पर्ने प्रावधान रहेकोमा करदाताले विमा प्रिमियमको आय नगद प्राप्तीको आधारमा लेखांकन गरेको देखियो । आयकर प्रयोजनका लागि अन्य ऐन तथा नियमावली वा अन्य निकायबाट जारी भएका निर्देशनले असर नगर्ने भन्ने आयकर ऐन २०५८ को दफा १४२ मा व्यवस्था भएको देखिदा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर संग सहमत हुन सकिएन । अतः पुनरावेदकले नगद आधारमा लेखांकन गर्दा फरक परेको रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(क) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी भएको शुरु ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय सदर गरेको आन्तरिक राजस्व विभागको प्रशासिकय पुनरावलोकनको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन ।

ख) Vehicle Scheme का सम्बन्धमा: पुनरावेदक कम्पनिले कर्मचारीलाई सुविधामा सवारी साधन उपलब्ध गराएको, कम्पनिको हित वा सेवा शर्त विपरीत कार्य गरेमा सुविधाबाट वञ्चित गर्न मात्र कम्पनिको स्वामित्व कायम राख्न सवारी साधन कम्पनिको नाममा राखिएको, उपलब्ध गराईएको सवारी साधन निर्वाध रूपमा उपभोग गर्ने अधिकार (Possession Right) सम्बन्धित कर्मचारीमा नै रहने, व्यवसायिक काममा समेत अन्यले प्रयोग गर्न नपाउने, ईन्धन र मर्मतको खर्च निश्चित सीमा भन्दा माथिको सम्बन्धित कर्मचारीले नै व्यहोर्ने, कर्मचारीको रोजाईमा रकम थप गरेर सवारी साधन खरिद गर्न सकिने, सवारी साधनको प्रयोग कम्पनिको आय आर्जनसँग सम्बन्धित कामका लागि मात्र नहुने, व्यक्तिगत प्रयोजनमा बढी उपयोग हुने र पछि तोकिएको समयमा कर्मचारीलाई नै हस्तान्तरण भै सम्पतिको निसर्गबाट कम्पनिलाई कुनै प्रतिफल प्राप्त नहुने भएकाले कर्मचारीको प्रयोगमा रहेको सवारी साधन माथिको पूर्ण स्वामित्व कम्पनिको हो भन्न सकिने अवस्था देखिएन ।

यस्तो सवारी साधन कस्तो प्रकृतिको सम्पतिको दायरा भित्र पर्दछ भन्ने सम्बन्धमा Nepal Accounting Standard (NAS) को Paragraph 6 and 7 मा निम्न बमोजिम उल्लेख भएको पाइन्छ:-

"Property, plant and equipment are tangible items that :- a) are held for use in the production or supply of goods or services, for rental to others or for administrative purpose." Para-6

"The cost of an item of property, plant and equipment shall be recognized as an asset, if and only if, (a) It is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the entity." Para-7

लेखामानको उपर्युक्त उल्लेखन अनुसार कुनै निकायको सम्पति हुन त्यस्तो सम्पत्ति उक्त निकायको उत्पादन कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने, वस्तु तथा सेवाको वितरणमा प्रयोग भएको हुनु पर्ने, अन्य व्यक्तिलाई भाडामा दिन सक्ने वा प्रशासकीय कार्यमा प्रयोग भएको हुनु पर्नेमा कम्पनिले स्वतन्त्र रूपमा उल्लेखित कुनै पनि कार्यमा प्रयोग गर्न सक्ने देखिएन । ब्लु बुक र दर्ताका आधारमा मात्र सवारी साधन कम्पनिको स्वामित्वमा रहेको भनी व्यवसायको वार्षिक आयबाट निम्नानुसारका खर्च कट्टी दावी गरेको सन्दर्भमा हेर्दा निम्नानुसार हुने देखियो:

अ) हास खर्च कट्टी दावी:- आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९(१) मा कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पतिको हास भए वापत अनुसूची -२ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था भएकोमा Vehicle Scheme अन्तर्गत खरिद भएका सवारी साधनको पूर्ण स्वामित्व पुनरावेदक कम्पनिको हुने नदेखिएको र प्रयोग समेत पुनरावेदक कम्पनिका लागि मात्र भए गरेको नदेखिएको अवस्था हुँदा माथि विवेचित तथ्यबाट सवारी साधनको हास खर्च कट्टी दावी नपाउने गरी भएको निर्णय कानूनसम्मत नै देखिन आयो ।

आ) बीमा खर्च:- माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा पुनरावेदक कम्पनिको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत कम्पनिका लागि मात्र भए गरेको नदेखिँदा सवारी साधनका लागि गरेको बीमा खर्च समेत अमान्य गर्ने गरी भएको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

इ)सवारी साधन कर:- माथि विवेचित आधारमा सवारी साधनमा पुनरावेदक कम्पनिको पूर्ण स्वामित्व नदेखिएको र प्रयोग समेत कम्पनिका लागि मात्र भए गरेको नदेखिँदा सवारी साधनका लागि गरेको सवारी साधन कर खर्च समेत अमान्य गर्ने गरी भएको निर्णय मिलेकै देखिन आयो ।

ग) सम्पत्ति समूह घ को हास खर्च सम्बन्धमा:- पुनरावेदक करदाताले सम्पत्ति समूह घ मा हास आधार रु.१९,००,२०३/३१ को १५% ले हुने हास खर्च रु.२,८५,०३०/५० दावी गरेको देखियो । तर गत आ.ब.०६५/०६६ को संशोधित कर निर्धारण बमोजिम हास खर्च गणना विवरणमा उल्लेख भएको नदेखिएको भनी शुरु कार्यालयले उक्त हास खर्च अमान्य गरेको देखिन्छ । शुरु कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण सम्बन्धी निर्णय पुनरावेदकिय तहबाट अन्यथा नभए सम्म अन्तिम नै भएको मान्नु पर्ने हुन्छ । आयकर ऐन २०५८ को अनुसूची २ को दफा १ बमोजिम रु.२,११,७३९/७१ मात्र खर्च कट्टी पाउनेमा बढी दावी गरेको हास खर्च अमान्य गरेको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन ।

घ) सम्पत्ति समूह ग को मर्मत सुधार खर्च सम्बन्धमा:- पुनरावेदक करदाताले कर्मचारीलाई उपलब्ध गराएको सवारी साधनलाई हासयोग्य सम्पत्तिको समूह ग मा समुहकृत गरी हास खर्च गणना गरी मर्मत सुधार खर्च भनी रु.६,७३,०३६/०० खर्च कट्टी लिएकोमा उक्त सवारी साधनको

हास खर्च अमान्य भएकाले उक्त समुहको सम्पत्तिको मर्मत सुधार खर्च नपाउने नै हुन्छ तसर्थ बढी मर्मत सुधार खर्च कट्टी दावीलाई अमान्य गरेको शुरुको निर्णयमा परिवर्तन गर्नु पर्ने देखिएन ।

१३. अतः यसमा स्थायी लेखा नं.३०१७१५४४५ भएका पुनरावेदक करदाता शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनि लि.को आ.ब.२०६६/०६७ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७१/४/२२ मा भएको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७६/३/३१ मा भएको निर्णय मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसील

प्रस्तुत मुद्दा फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाण्डौलाई दिनु.....१

सरोकारवाला पक्ष नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार नक्कल दिनु.....३

फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु तथा रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....४

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

विनोद शर्मा
(अध्यक्ष)

पुष्पप्रसाद गुरागाई
(लेखा सदस्य)

राजेन्द्र पौडेल
(राजस्व सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्ने:-

विश्वराज कुइकेल (शाखा अधिकृत)

इतिसम्बत २०७७ साल पौष १४ गते रोज ३ शुभम.....